

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Házhoz hordva:

Egész évre	18—
Fél évre	9—
Negyed évre	4.50
Egy hóra	1.50
Egyes szám	6 fill.

Szerkesztőség:

Deák Ferencz-utca 12. sz.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

AZ ORSZÁGOS EGYESÜLT FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA.

Alapította:

GOMBOS FERENCZ.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Postán küldve:

Egész évre	24—
Fél évre	12—
Negyed évre	6—
Egy hóra	2—
Egyes szám	6 fill.

Kiadóhivatal:

Deák Ferencz-utca 12. sz.

Tisza István — önálló vámterülete.

Az „Ujság” számára írta: Dr. Kalmár Antal.

Tisza István miniszterelnök egy lap-
an az önálló vámterületről a következő
telt állította föl: „Az ország állandó és
biztos gazdasági fejlődése szempontjából
jobb ugyan a külön vámterület a rossz
kiegyezésnél, de a külön vámterületnél
jobb a jó kiegyezés.”

Tiszának ez a kijelentése egészen uj-
dolog, mert ez legalább egy konkrét tételt
tartalmaz az eddigi banális trázisok he-
rett. Ámde Tisza tételére a Reichspost
előáll azzal a tétellel, hogy Ausztria
csak jó kiegyezést köthet, már tudniillik
Ausztria szempontjából jót. Ha pedig a
kiegyezés Ausztria szempontjából jó: akkor
az Magyarország szempontjából ipso facto
csak rossz lehet. Mert hiába, Magyar-
ország és Ausztria gazdasági szerkezete
olyan, hogy mind a két állam szem-
pontjából nem lehet jó a kiegyezés. Egyik
államra nézve annak okvetlenül rossznak
s károsnak kell lenni, s talán monda-
unk sem kell, hogy ebbe a gazdasági
háros kiegyezésbe 1867 óta mindig csak
Magyarország került. Nincs is földi hata-
lom, amely ezen a helyzeten változtat-
hatna, s mind a két államra nézve egy-
ránt jó kiegyezést köthetne. De a tekin-
tben sincs földi hatalom, hogy a közös
vámterületen változtatni lehessen, s mivel
ez Ausztria tudja: a kiegyezés Magyar-
országra nézve csak rossz lehet. Ez teszi
bizakodottá a bécsi újságokat, akik Ti-
zának a tételére oda vágják, hogy a
kiegyezés Ausztriára nézve pedig csak
jó lehet.

Már most ha a kiegyezés Ausztriára
nézve csak jó, Magyarországra nézve
pedig csak rossz lehet: akkor a logika
olytán, saját szavai szerint, Tiszának át-
ellenene térni az önálló vámterületre. Nos
s ebben reménykedhetne Magyarország?
Eljesen ki van zárva. Mert mi volna
Magyarországra nézve a legalább relativ
kiegyezés? *Magas agrárvámok, ala-
acsony iparvámok.* Ellenben Ausztria
szempontjából: *alacsony agrárvámok,
magas iparvámok.* Ausztria a magas
iparvámokból nem enged s így mi már
onak tartjuk a kiegyezést akkor is, ha
Ausztria ellenében keresztülvihetők, illetve
megmaradhatnak a magas agrárvámok.

Részletekben a vámtarifának mintegy
600 tétele fölött kell egyezkedni s ebben
labirintusban nem igen lát az ember,

hogy mi a jó, mi a rossz? A legrosszabb
kiegyezésre is rá lehet tehát mondani,
hogy jó, éppen úgy, amint hasból és vak-
tából rámondották, hogy az 1908-iki ki-
egyezés a legrosszabb kiegyezés volt,
holott az agrárvámok tekintetében a leges-
legjobb volt, sőt csakis ez volt a relative jó.

Tiszát tehát nem foghatjuk meg szá-
vánál fogva, mert Ausztriával neki meg

kell gazdaságilag egyezni, különben nem
lehetne Magyarország miniszterelnöke, ha
pedig megegyezik s akármilyen rossz is
lesz az a kiegyezés: be fogja-e ismerni,
hogy rossz kiegyezést kötött? Ez ki van
zárva. Tisza doktrínájával tehát csak egy
festett képpel lettünk gazdagabbak, de
a közös vámterület igáját huzzuk továbbra
is — a magyar nép összeroskadásáig.

10,000 fogoly, 51 gépfegyver, 61 ágyu Dél-tirolban

**Támadásunk föltartóztathatatlanul tért nyert. — A trón-
örökös vezetése alatt elfoglaltuk a compomoloni és torarói
páncélműveket.**

Budapest, május 19. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(Hivatalos.) *Orosz és délkeleti harctér: Nem volt különös
esemény.*

*Olasz harctér: A tenger melléki és karintiai harcvonalon
beállott harci szünet általában tegnap is tartott. — Ma reggel
csapatunk visszaverték az ellenségnek két támadását, a me-
lyet a Monfalcone-től keletre nem régiben megszerzett hadállá-
sunk ellen intézett. Egyik tengerészeti repülőrajunk sikeresen
bombázta a san-giorgioi, dinorgarói pályaudvart és a Gradó
melletti ellenséges haditengerészeti repülőállomást.*

*A déltiroliai harcvonalon támadásunk feltartóztathatatlanul
tért nyert. Az Armenterra hegyhátán az olaszok támadásait
visszavertük. Ő cs. és kir. fensége Károly Ferenc József főher-
ceg altábornagy parancsnoksága alatt az ellenséget az egész
harcvonalon hátrább üzték és ma reggel birtokba vették a
campomoloni és torarói olasz páncélerőd műveket a Lain és
Brand-völgy közt (Vallarsa). Az Etsch-völgyében az olaszok a
Marco és Mori helységeket kiűritni kényszerültek. Támadá-
sunk kezdete óta ejtett foglyok száma eddig több mint tízezer
fő legénység és egyszázkilencvenhat tisztre, a zsákmány ötven-
egy gépfegyverre és hatvanegy lövegre emelkedett.*

Höfer altábornagy, a vesérkar főnökének helyettese.

Elfoglalt francia árkok Avocourtnál.

Repülőtámadás Szaloniki ellen.

Budapest, május 19. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, május 19. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: A Maas nyugati partján az avocourt—esnesi
országút mindkét oldalán levő francia árkokat a Camard-
erdő déli csucsának magasságáig elfoglaltuk. Kilenc tisztet és egy-
százhusz főnyi legénységet fogtunk el. Az ellenségnek a 304. magaslat ellen intézett
újabb támadása igen jelentékeny veszteségei mellett összeomlott. A Maas keleti
partján a kölcsönös tűzérési tevékenység időről-időre nagy hevességre fokozódott.
A repülők mindkét részről nagy tevékenységet fejtettek ki. **Bölke főhadnagy**
Riponttól délre a tizenhatodik ellenséges repülőgépet lőtte
le. A lunevillei pályaudvarra, valamint az epinali pályaudvarra, léghajócsarnokra és
laktanyákra bombákat dobtunk.

Keleti harctér: Nem volt újabb esemény.

Balkán-harctér: Egy repülőraj megtámadta a hukusi,
cansicai, mihalovai és szalonikii ellenséges táborokat.

Lapunk mai száma 8 oldal.

Nyugati harctér.

Franciaország még mindig győzelmet remél.

Páris, május 19.

Briand belügyminiszter a kamarában elismeréssel szólott a kamara működéséről. Döntő órákat élünk — mondotta —, a legszebb reményekre vagyunk feljogosítva. Ebben az órában, mondhatom, hogy igazi, valósággal testvéri bizalomnak kell fennállani a kamara és a kormány között, hogy biztosíthassuk az ország győelmét. Munkánk közösségétől függ, hogy a holnap győzelme bearányozhassa lobogónkat.

Mi a franciák feláldozásának célja?

Genf, május 19.

A „Humanite“ ideérkezett számának vezetőcikke éleshangu polémiába bocsátkozott a háboruspárti francia lapokkal, amelyek a békekötés ellen izgatnak. Igen kíváncsiak volna — írja a lap —, ha Poincare elnök végre már megállapítaná, hogy voltaképpen mi a háboru célja.

Londonban letartóztattak egy volt osztrák képviselőt.

London, május 19.

Massaryk volt osztrák reichsrati képviselőt Londonban letartóztatták, mert kiderült róla, hogy az írek mellett agitált.

Az északi harctér

Svédország és az Alland-szigetek megerősítése.

Amsterdam, május 19.

A párisi lapok jelentik, hogy Svédország az Alland-szigetek megerősítése ügyében a szövetséges kormányoknál lépéseket tett.

Az oroszok offenzívára készülnek Besszarábiában.

Lugano, május 19.

A „Secolo“ jelenti Bukarestből: Az oroszok Besszarábiában, Bukovinában nagy katonai készülődéseket tesznek, amelyekből közeli akcióra lehet következtetni.

A Balkán.

A görög király az albán határon.

Athén, május 19.

Egy Venizelosz-párti lap jelenti, hogy a görög király automobilon az albán határra ment, ahol a központi hatalmak egyik nagyon mértékadó személyiségevel értekezett.

Az olasz háború.

Az olasz lapok lekicsinyíteni igyekeznek sikereinket.

Lugano, május 19.

A „Giornal d'Italia“ szerint az olasz hadvezetőséget az osztrák és magyar sikerek nem lepték meg. Olaszországban tudtak a Galiciából, Trentinóból való csapateltolásokról, most azonban a támadás Dél-tirolnak csak egy kis részén történt. Saj-

nálatos volna, ha egy hadseregparancsnokság minden dombcsucst meg akarna védeni és nem arra a terepre irányítaná a főfigyelmet, ahonnan a támadások legkönnyebben irányíthatók.

A „Tribuna“ írja: A főparancsnokság bizonyára tett intézkedéseket ellentámadásra. A „Corriere“ írja: Az olaszok csupán kedvezőbb védelmi pontokra vonultak vissza. Az „Idea Nazionale“ nem hiszi, hogy nagyszabású offenzíváról lehetne szó.

Francia elkeseredés az olasz vereségek miatt.

Cadorna megsemmisült reménye.

Genf, május 19.

A párisi sajtó az olasz hadvezetőség nagy érzékenysége tekintettel, legnagyobb óvatossággal tárgyalja Cadornának jobb és balszárnyai balsikereit. A Temps reméli, hogy Cadorna a rákényszerített frontváltoztatás mellett is megtartja állását, amíg erősítése érkezik.

A tirolai támadást Párisban komolyan méltatják. A radikális sajtó utal arra, hogy Cadorna az olasz hadüzenet évfordulóján talán nagyon is szükségessé vált győzelmet akarta ünnepelni, reménye azonban most megsemmisült.

Az olaszok a monarchia csapatainak kimerülésében biznak.

Lugano, május 19.

A „Corriere della Sera“ reméli, hogy az osztrák-magyar csapatok a folytonos rohamozásban kimerülnek. Az eseményeket — írja — nyugodtan, bizalommal kell bevárunk.

Déltirolai offenzívánk feltartóztathatatlanul halad előre.

Budapest, május 19.

Déltirolai győzedelmes harcainkról a főhadiszállás a következőket jelenti: Az Etsch-völgyétől az Astico-völgyéig újabb sikereket értünk el. Az ellenség ellentámadásait Zugua-Torta és Leno-völgye ellen visszavertük. Valduga község és Monte Maronia között levő vonalainkat Costa-Bella hegyhátig és Monte Maggio határhégyig toltuk előre, miáltal csapataink az egész frontszakaszon az Astiro folyótól a Torragnolo szakaszig elérték az olasz határt, melynek uralkodó magasságát elfoglalták és egyes helyeken, mint például Soglionál, Dospionál, Costonnál és Ostagránál az olaszoknak olasz területen levő fő állásait elragadtuk. Egy elesett olasz ezredesnél divízió parancsot találtunk, amelyben az olasz hadvezetőség elrendelte, hogy az elfoglalt főállásokat mindenáron tartani kell. Az olaszok védelmét Cadorna vezeti.

Venece légi bombázása.

Budapest, május 19.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az osztrák-magyar repülőflotta tegnap ismét megjelent Venece és Treviso fölött és katonai épületekre számos bombát dobott le s azután sértetlenül eltávoztak. A bombázás eredménye még ismeretlen.

Az Unió.

Amerikai demonstrációk az írek gyilkolása ellen.

Berlin, május 19.

A Wolff-ügynökségnek jelentik: Amerika különböző helyein az utóbbi napokban 120 nép-

gyűlést tartottak, amelyeken a legélesebb hangon kritizálták Anglia gyalázatos eljárását s rámutattak arra, hogy az Unió elnökének lenni kötelessége az írek további kivégzése ellen tiltakozni. A kivégzett és elesett forradalmároknak lelki üdvéért gyászistentiszteleteket tartottak.

LEGUJABB.

A pápa a buvárhajóharc ellen?

London, május 19.

A „Reuter“-ügynökség jelentése szerint Grey az alsóházban nyilatkozatot tett, mely szerint a vatikáni angol követ közölte, hogy a vatikán eddig a béke érdekében egyik hadviselő félnél sem tett lépéseket, de Németországnak azt ajánlotta, hogy mondjon le a buvárhajóharcról.

Békeliga Londonban.

London, május 19.

Londonban békeliga alakult. A liga tagjai röplapokat adtak ki, amelyben békekötésre szólítják fel a kormányt.

Debrecen hétmillió hadikölcsön jegyzése.

Debrecen, május 19.

Debrecen város törvényhatósága mai közgyűlésén 7,200,000 koronát jegyeztek a negyedik magyar hadikölcsönre.

Delbrück államtitkár utóda.

Berlin, május 19.

A „Lokalanzeiger“ értesülése szerint Delbrück belügyi államtitkár utódává Helfferich kincstári államtitkárt nevezik ki, a kit egyúttal a birodalmi kancellár helyettesítésével is megbíznak.

Angol jegyzék Amerikához. Igéri, hogy nem korlátozza a postaforgalmat.

Genf, május 19.

A „Temps“ jelentése szerint az angol nagykövet a következő közlést nyújtotta át Lansingnak: Anglia rajta lesz, hogy elkerüljön minden beavatkozást a postaforgalomban és mellőzze a postavisszatartását, ellenben nem hajlandó lemondani abbéli jogáról, hogy megakadályozza a postaszakokkal való visszaélést, az áruknak, híreknek az ellenség számára juttatása céljaira.

A magyar-osztrák kormányok gazdasági tanácskozásai.

Bécs, május 19.

Tisza a királynál való kihallgatása után hosszasan tanácskozott Buriánnal és Körberrel, Teleszky pedig Popovics bankormányzóval. A magyar és osztrák kormánytagok gazdasági tárgyalásaikat délután 4 órakor kezdték és este nyolcig folytatták. A magyar miniszterek vasárnap hazaérkeznek.

Harminckét képviselő sebesült meg Verdunnél.

Kopenhága, május 19.

A franciák nagy veszteségeire vall azon körülmény, hogy a verduni fronton harcoló képviselők közül eddig harmincketten részben elesetek, részben megsebesültek.

A spanyol király a közeli békéről.

Madrid, május 19.

A spanyol király, mikor a kamara előtt fogadta, kijelentette, miszerint **azonos jelek vannak arra nézve, hogy neki nemsokára alkalma lesz a háborus hatalmak között a béke közvetítésénél közreműködni.**

Amerika a francia kormánynál is óvást emelt.

Budapest, május 19.

A párisi amerikai nagykövet hasonló tétet tett, mint a londoni nagykövet és a blokádpolitika kezelése dolgában, valamint semleges postaszakoknak Franciaországban való lefoglalása ügyében óvást emelt.

A Ház új ülőszaka.

Budapest, május 19.

Hir szerint a képviselőházat június tizedikére egybehívják. A hathónapos immunitás letárgyalása után a rendes költségvetést tárgyalják. Más szakszerű törvényjavaslatokat napirendre tűznek.

Katasztrófa egy olasz filmfelvételnél.

Róma, május 19.

Egy Franciaországot magasztaló mozifilm felvételénél egy állvány összedőlt és ötvennégy személyt maga alá temetett. Hamennyien súlyosan megsebesültek.

Németország és a háborus károk megállapítása.

Berlin, május 19.

A birodalmi gyűlés egyik bizottsága tárgyalta a háborus károk megállapítására vonatkozó javaslatot és úgy határozott, **hogy a birodalom teljes kártérítést köteles adni.** Az egyes szövetségi országok tartoznak a megállapított károkat mielőbb megtéríteni. A birodalom evégből ellátja őket szükséges költségekkel.

Az olaszországi földrengés.

Lugano, május 19.

A tegnapi földrengés óriási károkat okozott. Magában Riminiben ezer ház megrongálódott, ötszáz bedúlással fejezték.

Mészöly százados bravurja.**A strypamenti harcokból.**

Itt a Strypa torkolatánál a nyugalom látszólagos dolog és legutóbb éppenséggel nem volt részünk benne. A 43-ik orosz hadosztály egész arcvonala megélenkült. Különösen forró pokokat élt át két szárnyunk és ezeknek déli és északi előretolt állása. Hogy a Popova völgyben vítézeink tűzbe burkolva hogyan álltak meg helyüket amíg elestek, arról már tettünk beszámolót. De még ugyanazon éjjel megbosszultuk őket.

Az ellenség a strypamenti állásaink ellen nagyobb vállalkozásba fogott. Utóbb a foglyok beszámolásából megtudtuk, hogy az oroszok tervük szerint csak előállásaink ellen akartak támadást intézni, a front többi részén pedig csupán volt szándékuk, hogy nyugtalanítsanak bennünket. A 171-ik orosz gyalogezred parancsára önálló intézkedésének tulajdoníthatjuk, hogy az ellenség gipsarkai állásunk ellen is

támadást kísérelt meg, ami azonban ránézve rövid átmeneti siker után rosszul végződött.

A véres nagy támadás napján az orosz tüzéség előállásaink kora reggeltől késő estig lötte. És nem takarékoskodott nehéz kaliberű lövegekkel. Esti hét órától fogva Gipsarkára percenként husz lövedék esett. Miután az ellenség körülbelül 1000 gránátot és srappellit lőtt ki háromszáz lépés hosszú arcvonalra és a dróttakadályokat megtépázta, este kilenc órakor a nyílt tábori árkot, amelyet egész napon át ötven ember tartott megszállva, három orosz század ostromolt meg. Harminc perccel később az oroszok az előállítás uraivá lettek. A 43-ik orosz gyalogsági hadosztály elragadott tőlünk egy tábori elősáncot és úgy gondolta, hogy ezzel napi munkáját szerencsésen fejezte be. Az ágyutüz elhalkult és úgy látszott, hogy a Strypánál beállt az éjszakai nyugalom.

De egy kedves bajtársunk, Mészöly százados bosszút esküdött. A százados kipróbált vezér, akiben tisztjeink és katonáink vakon bízunk. Amikor tehát kijelentette, hogy a Gipsarkát újra el kell foglalni, tudtuk, hogy hajnalszürkületé előtt az oroszokat ki fogjuk verni a sáncból. Mészöly százados támadási tervét a legpontosabb helyi ismeretekre alapította. A szomszédos csoportokkal való megegyezés után mindenkéltől géppuskákkal a gipsarkai állást, valamint az ahhoz vezető utat tisztára söpörte. Egész gépfegyver-ütegek működtek és feladatukat fényesen oldották meg. Közben megérkezett Hensel százados zászlóalja is, amelynek az volt a rendeltetése, hogy szintén vegyen részt a hadműveletben.

Éjfél volt. Mészöly százados kiadta a parancsot a támadásra. Az ütegek a megállapításhoz képest kezdtek el játszani. Hajnali negyed négy órakor Mészöly százados kiadta a parancsot:

— Előre!

Tizenöt perccel később a Gipsarka kezünk közé jutott és az ellenségnek alig volt ideje, hogy néhány lövest leadhasson. Az orosz zárótűz kétszáz lövése közül egy sem talált. Az egyik beépített ellenséges gépfegyver egyáltalában nem is jött működésbe.

Már a támadások kezdetén Hensel kapitány vezette a gránátos osztagot. És amikor egy csoport behatolt az állások északi részébe, már a tartalékesapatok is közbeléptek. A balszárny századosának gyorsan elhatározott közbelépése, valamint tüzéségünk időszzerű zárótüze folytán az oroszok visszavonulását teljesen elvágták. De reménytelen helyzetük ellenére is vitézül küzdöttek és minden egyes embert ki kellett emelniük fedezékéből. Hatvan főnyi orosz csoport egy főhadnagy parancsnokságával, aki különben is lelke volt az ellentállásnak, különösen kedvező fedezékben vonult meg, még az utolsó pillanatban is a legcsekélyebb lőtávolságról folytatta a tüzelést és védekezett. De Novák hadvezér századának egy részével körülfogta az ellenséget és Nacsa tiszt helyettes néhány árkással, felelmet nem ismervé, husz lépésre vonult fel az ellenségig és az oroszokkal telt nagy gödröt teledobálták kézigranátokkal. Alig hullott be a gödörbe néhány bomba, amikor az ellenség egy piros-fehér kendőt lobogtatott. És ötven orosz a főhadnaggyal élükön, megadta magát, pedig soknak mellét díszítette a Szent György-kereszt. Néhány perccel később, mialatt Hensel kapitány csoportja Gipsarka északi állásába betört. Schlosser főhadnagy honvédeivel rohamot intézett a déli kup ellen.

Amikor a hajnal szürkülni kezdett, a Gipsarkát szilárdan tartottuk kezünkben s egy tisztet, három hadapródot, valamint száznyolc sebesülten orosz ejtettünk foglyul.

Nem emelik föl a gáz árát.**Hirsch Ödön a gázgyár városi kezelésbe vételét javasolja. A szakkbizottságok ülése.**

Kolozsvár, május 19.

(Saját tud.) Pénteken délután szakkbizottsági ülés volt a városházán Haller Gusztáv dr. polgármester elnöke mellett. Megjelent az

ülésen a néhány hétig Kolozsvártól távol levő Apáthy István dr. is, akit melegen üdvözöltek a bizottsági tagok.

Az ülés első felében vita nélkül fogadták el az előterjesztéseket, köztük Szvacsina nyug. polgármester ismeretes nyugdíjgyűjt, a családi pótlék módosítására vonatkozó előterjesztést. Letárgyalták a városi betegsegélyező alap 1914. évi zárószámadását. Nemes Ferenc dr. tanácsos előterjesztette a háztartási alapnak a szakkbizottsági ülés tárgysorozatán nem szereplő számadását. Ezzel kapcsolatban jelentette, hogy a Ganz-cég a villamosmű nyereségrészesedési összegét nem szolgáltatotta be, hanem a körülbelül 120.000 koronára rugó évi részesedést, mint eddig is, a városnak vele szemben fennálló adósságaira fordítja.

Apáthy István dr. kifogásolja, hogy a költségvetés bevételi részében szereplő tételeket nem fizetik meg a városnak. A város tartozása egészen különálló dolog, amelyet nem lehet ilyenformán elszámolni. Az illetők fizessék meg tartozásaikat a városnak, ami már azért is indokolt, hogy a Ganz-céggel való elszámolás vitás tételei százezrekre rugnak.

Nemes Ferenc dr. emlékeztet arra, hogy a tanács egy ízben javaslatot tett a közgyűlésnek arra vonatkozólag, hogy véglegesen rendezzék a Ganz-céggel szemben fennálló tartozásokat s erre a célra kölcsönt vegyenek fel. A közgyűlés nem fogadta el a javaslatot, a megkérdett jogi szakértők pedig kijelentették, hogy a kereskedelmi törvény értelmében a Ganz-cég jogosan tartja vissza a városnak járó összeget a tartozás törlesztésére.

Hirsch Ödön is azon az állásponton van, hogy amíg a függő tartozás végösszege vitás, a Ganz-cégnek nem áll jogában a város követelesét visszatartani.

Menyhárth Gáspár úgy véli, hogy a Ganz-cég csak kulantériát gyakorol a várossal szemben, ha részletekben vonja le a közel másfél milliós tartozást.

Apáthy István dr. konstatálja, hogy a helyes eljárás az, ha a nyereségrészesedést befizeti a cég s ugyanazt az összeget, mint részlet-törlesztést a költségvetésbe illesztik. (Helyeslés.) A szakkbizottságok így is határoztak.

Nemes Ferenc dr. a gázgyár ismeretes beadványát ismertette ezután, amely főző és ipari gáz köbméterének 25 fillerre való felemelésére kér engedélyt. Előadó úgy találja, hogy a beadványnak azt a passzusát, hogy a cég romlásba jut, ha a felemelést nem engedélyezi a közgyűlés, semmiféle bizonyíték nem támogatja s ezért a kérés elutasítását ajánlja.

Apáthy István: Ha azt látná, hogy a gázgyár ráfizet az előállított légszuszra, belemenne a kérdés megvitatásába, így azonban eleve tiltakozik mindenféle árfelemelés ellen. A beadványból csak azt látja, hogy a gázgyárnak az az intenciója, hogy a háboruban se keressen kevesebbet, mint békében. Minden szerződés bizonyos kockázatot rejt magában. A vállalkozónak nemcsak a szerződés előnyeit, hanem hátrányait is hordoznia kell. A gázgyár azt állítja, hogy 15 fillérjébe kerül a gáz köbméterenkénti előállítása. Azok az adatok azonban, amelyeket felhoz, nem mindenben helytállóak. Így például azt mondja a beadvány, hogy a kokszt 43 koronáért értékesíti a gázgyár, holott nagyban 6 koronáért, kicsiben 8 koronáért adja. Ez a differencia lényegesen mérsékli a gáz előállítási árát. Sajnálja, hogy a gázgyár kevesebbet keres, de ez nem lehet ok az árak felemelésére.

Menyhárth Gáspár dr.-nak is az az álláspontja, hogy a város ezidőszert a légszusz egységárának felemeléséhez nem járulhat hozzá.

Hirsch Ödön felveti azt a proposíciót, hogyha a gázgyár, állítása szerint, ráfizet az üzemére, adja azt át a városnak, amely kész azt házi kezelésbe venni. Mi — mondotta Hirsch — nem kívánhatjuk a gázgyártól, hogy károsodjék, szívesen vállalkozunk tehát az üzem átvételére.

Bereczky Sándor arra vonatkozólag kér megnyugvást, hogy a jövőben a gázgyár nem fogja fogyasztóit az egyszerű kikapcsolással kellemetlen helyzetbe hozni.

Apáthy: Ezt nem teheti meg, mert számolnia kell a jogi konzekvenciákkal. Ha mégis

megtenné, a gázgyár kárára a város külön fa- és szénfűtésre berendezett kályhákat állíthatna be.

A szakbizottságok végül elfogadták az előadói előterjesztést.

Kolozsvár a termés méltányos elosztásáért.

A szakbizottságok elfogadták Somody András felirati javaslatát. — Vegyék zár alá az 1916. évi egész gabonatermést.

(Saját tud.) A város szakbizottságai tegnapi együttes ülésükön egyhangu határozatban foglaltak állást amellett, hogy az idei, dusnak ígérkező gabonatermést vegye zár alá a kormány s tegye meg mind ama intézkedéseket, amelyek lehetetlenné fogják tenni a közéletmezés zavarait.

Az erre irányuló előterjesztést Somody András dr. tb. aljegyző terjesztette elő a tanács nevében a következőkben:

Kolozsvár tanácsa előterjesztést tesz a törvényhatósági bizottsághoz aziránt, hogy az ország 1916. évi gabonatermésének szoros és tényleges zár alá vétele, a termés forgalombahozatalának idejében való előzetes és egységes szabályozása, valamint a törvényhatóságok gabona- és liszt szükségletének megfelelő biztosítása érdekében intézzen a m. kir. Minisztériumhoz indokolt feliratot.

Szakbizottságok a v. tanács előterjesztésének elfogadásával javasolják a közgyűlésnek, hogy az ország 1916. évi gabonatermésének tényleges és szoros zár alá vétele, a termés forgalombahozatalának idejében való, előzetes és egységes szabályozása, valamint a törvényhatóságok gabona- és liszt szükségletének megfelelő biztosítása érdekében intézzen a m. kir. Minisztériumhoz indokolt feliratot és e feliratban — figyelemmel az ország gabonatermésének szétosztása körül az elmúlt 1915—1916. évi idényben tapasztalt zavarokra — részletes indokolás kíséretében kérje fel a m. kir. kormányt arra, hogy az elmúlt idényben szerzett tapasztalatoknak megfelelően, gondoskodjék mielőbb arról, hogy

1. az ország 1916. évi összes gabonatermése már lehetőleg a cséplés alkalmával a maga egészében közcélra igénybevétele és tényleges, szoros zár alá helyeztessék.

2. Gondoskodjék arról, hogy ehhez képest az 1916. évi termésből a m. kir. kormány részéről a beszerzéssel, forgalombahozattal és szétosztással megbízott hatóságokon, esetleg állami felügyelet alatt működő szervezeten kívül, senki és semmi körülmények között közvetlenül semmit se vásárolhasson, csupán a termelők részére hagyassék vissza az általuk termelt készletekből annyi, amennyi őket saját házi- és gazdasági szükségletük címén jogosan megilleti.

3. Gondoskodjék a m. kir. kormány arról, hogy szükségletét a hadsereg se szerezhesse be saját szervei útján közvetlenül és az érvényben levő kormányrendeletekben a polgári népességre nézve meghatározott korlátok figyelmen kívül hagyhatása mellett, hanem ezzel szemben a hadsereg összes szükséglete előzetesen megállapítván, e szükségletnek egy megfelelően szervezett központi szerv útján első sorban való leszállításáról maga a m. kir. kormány gondoskodjék.

4. Ha felmerülne annak a szüksége, hogy az ország terméséből valamely szövetséges állam lakossága is részesíttessék, az elmúlt idény gyakorlatához képest ezidén is előzetesen — de a tényleges terméseredmények és az ország lakossága saját szükségletének megállapítása után — kontingentáltassék a kivételre szánt fölös készletek mennyisége és az ellenőrzés legkörültekintőbb gyakorlása mellett biztosítsák intézményesen az, hogy az exportálást kizárólag a szövetséges államok részéről megnevezett hivatalos szervezetek végezhesék és hogy a tényleg kivételre szánt fölös készleteken kívül egyéb készletek az országból illetéktelenek által semmi körülmények között ki ne vitesse.

5. Gondoskodjék a m. kir. kormány arról,

hogy a 4586—1916. M. E. sz. kormányrendelet értelmében ezidőszent kötelezőleg érvényben levő liszt- és kenyérgazdálkodási rendszer — habár a termés eredményéhez képest a jelenleginél lehetőleg nagyobb fejenkénti és naponkénti adagokkal — folytatólagosan ne csak fenntartassék, de, sőt annak szigorubb, következetesebb és kiterjedtebb módon való végrehajtása — a r. t. városokban és nagyközségekben is — minden erővel szorgalmaztassék.

6. Tekintettel arra, hogy a termés szétosztásának jelenlegi tulságosan központosított rendszere mellett — amikor a centrális intézést természetünknek fogva nem tűrő és a speciális helyi viszonyok alapos ismeretét feltételező részletmunkákat is az intézkedésében épen ez okból nem eléggé mozgékony központi szerv végzi — a közelmúltban az ellátás folytonosságában országszerte ismételtlen is állottak elő hosszabb ideig tartó és alig elviselhető zavarok, gondoskodjék a m. kir. kormány arról, hogy a készletek biztosítását és szétosztását nagyban és általánosságban intéző — de közvetlen állami hivataltal felügyelet alatt működő — központi szervnek megfelelően módosított szervezet mellett való meghagyásával, e területükön tartózkodó népesség ellátására vonatkozó részletteendők elvégzésével az eddiginél lényegesen kiterjedtebb hatáskörrel a törvényhatóságok bizassanak meg olyanformán, hogy a cséplésnél zár alá vett nagyobb — tehát 25 méterhátsát meghaladó — tételekből a központi szétosztást végző szerv által már a cséplés után azonnal jelöltessenek ki körzetrendszer alapján az egyes törvényhatóságok lakosságának ellátásához legalább is az első hat hónapra elégséges készletek és e készleteknek a tulajdonosoktól való átvételével, a szükséglet helyére való szállítással, felőrletésével, valamint általában az összes többi részletteendők közvetlen elvégzésével maguk a törvényhatóságok bizassanak meg. Folytatólagosan pedig gondoskodjék a m. kir. kormány arról, hogy a cséplésnél szintén szoros zár alá vett, de a 25 méterhátsát el nem érő tételek a központi szétosztó szerv idejében megadott általános rendelkezése alapján, akár a törvényhatóságok, akár pedig a központi szerv kerületi irodái — de nem bizományosni — útján oly módon és oly időben gyűjtessenek össze, hogy azokból a törvényhatóságok közönségének másik hat havi szükséglete folytatólagosan fennakadás nélkül fedezhető legyen.

7. A fentiek folyományaként gondoskodjék intézményesen a m. kir. kormány arról, hogy a területén tartózkodó polgári népesség ellátásával felelősség mellett megbízott törvényhatóságon kívül gabonához és liszthez közvetlenül — a termelők kivételével — senki se juthasson, vagyis tehát szükségletét mindenkinek és minden tényezőnek — ilyenformán az intézeteknek, intézményeknek, kórházaknak és ipari vállalatoknak is — csupán a törvényhatóság útján álljon módjában biztosítani.

8. A készletek eltárolásának, elrejtésének és más felmerülő visszaéléseknek preventive leendő megakadályozása céljából gondoskodjék végül a m. kir. kormány arról, hogy a termelők által házi és gazdasági szükséglet címén jogosan visszatartható készletek mennyiségére vonatkozó szabályok — bár a termelés érdekében messzemenő figyelembevételével — de a multban gyakoroltnál sokkal nagyobb pontossággal és messzebbmenő részletezéssel — törvényhatóságokként már előzetesen állapíttassanak meg és a készletek átvételénél a gyakorlatban minden esetben egyenlően alkalmaztassanak.

Javasolják végül a szakbizottságok, hogy az ily értelemben szerkesztendő és hasonló értelmű felirattal való támogatás céljából a tártörvényhatóságoknak is megküldendő felirat megszövegezése bizassék egy 3 tagból és az előadóból álló bizottságra, melynek tagjaiul dr. Apáthy István, dr. Péter Béla és dr. Papp József törv. hat. biz. tagokat javasoljuk kijelölni.

A javaslatot Somody hosszabb beszédben meg is indokolta. Kifejtette mik voltak az okai a lisztmizériának. Addig, amíg a kormány módot engedett a vásárlásra, a termés zöme aránytalanul oszlott szét s egyes vidékek ellá-

tatlanok maradtak. Növelte a bajokat a Hadi-termény Részvénytársaság szervezete, amely nem felelt meg a követelményeknek.

Apáthy István dr. elfogadja a javaslatot, de azt kívánja még hozzáfűteni, hogy a szövetséges államok kontemplációja csak a tényleges valódi eredményeinek és az ország szükségleteinek számbavétele után történjék meg.

A szakbizottságok ezzel a módosítással egyhangulag fogadták el az előterjesztést.

A gondatlan népfölkelő.

Egy hónap egy elmulasztott napért.

Kolozsvár, május 19.

(Saját tud.) A kolozsvári honvéd hadosztálybíró munkája a háboru alatt hihetetlen mértékben megnövekedett, a hét majdnem minden napján tartanak főtárgyalásokat s a honvédség kitűnő szellemét jellemzi, hogy a háboru alatt, dacára a naponkénti tárgyalásoknak egy eset kivételével, főbenjáró bűncselekményért senkit sem vontak felelősségre. Annál gyakoribbak azonban a kisebb és enyhébb elbírálást igénylő bűncselekmények, amiket azonban a szigorú katonai fegyelem, méltánylás érdemlő esetek kivételével, elég szigorúan toroz meg. Ilyen esetet tárgyalt ma a honvéd hadi törvényszék, ahol a vádlottat őrszolgálati kötelesség megszegése miatt vonták felelősségre.

Az eset ez év február havában Brassó városában történt. Itt, mint az ország minden városában, a közüzemeket már a háboru első napjaiban katonai felügyelet alá helyezték. Katonák ügyeltek fel a vasúti átjárókra, hidakra és alagutakra, de különösen erős őrséget rendeltek ki az egész várost ellátó vízvezetési telep felügyeletére. Az őrséget a vízműnél a brassó 24. gy.-ezred egyik osztaga látta el, parancsnokul pedig Kovács József őrséget vezető vezényelték ki. Az őrség élénk figyelemmel ügyelt fel a telepre, ami a telep exponáltságát tekintve érthető és indokolt volt. Ez év február havában Kovács József őrséget vezető az őrség parancsnoka megunva az egyhanguságot, gondolt egyet, berándult a városba ismerőseit meglátogatni. Távollétében az őrséget ellenőrizték s akkor kiderült, hogy őrhelyéről engedelem nélkül távozott el. Felettes hatósága szolgálati kötelességének megsértéséről jelentést tett a kerület parancsnokságnak, honnan viszont a kolozsvári hadosztálybíróhoz tették át a könnyelmű honvéd ügyét az eljárás megindítása végett.

Az ügyészség az őrszolgálati kötelesség megszegésével vádolt népfölkelő honvéd bűnügyét ma délelőtt tárgyalta. A tényállás ismeretése után vádlott a tárgyalást vezető hadbíró kérdéseire töredelmes beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy február 26-án, miután a telep körül semmi rendellenes dolgot nem tapasztalt, eltávozott az őrségről, hogy a családját, akiket már régen nem látogathatott meg, felkeresse. Mindössze egy napig tartózkodott otthon s azután megint átvette az őrség vezetését. A bíróság vádlott vallomása után kihallgatta az őrség többi tagjait s azután az enyhítő körülmények figyelembevételével a beismerésben levő őrséget 1 havi fogházra ítélte el. Az ítélet ellen a vádlott felebbezést jelentett be.

HIREK

Vilmos császár a Történelmi Társulatban.

Jelentettük, hogy Vilmos német császár alapító tagnak lépett be a Magyar Történelmi Társulatba. Ez alkalomból tegnap délután a Magyar Történelmi Társulat az Akadémia üléstermében igazgató-választmányi ülést tartott, amelyen dr. Thallóczy Lajos közös pénzügyminiszteri osztályfőnök távollétében dr. Csánki Dezső miniszteri tanácsos elnökolt, aki mindenekelőtt

olvasta gróf Tschirschky bécsi német nagykövetet hivatalos értesítését, melyben Vilmos császárnak azt az elhatározását közli, hogy a társulat alapító tagjai közé lép.

E levélnek — mondotta többek között a jelenők — jelentőségét érezzük. Azok közt a nagy és szinte elbírhatatlan veszélyek között, melyeket az óriási méretű küzdelem zúdított ránk, felemelő és rendkívüli értékű jelenségek, események is mutatkoznak. Ezek közül való az nemzeteknek egymáshoz közeledése, egymás iránt megnyilatkozó megértése is, amelyeket a kérdések, a történelmi múlt s a polgárosodás nagy érdekei egymásra utaltak és amelyek csak félreértések és rágalmak helyezhetnek szembe egymással. Az egységes nagy német nemzet uralkodójának és vezérének, királyunk és nemzetünk nagy szövetségeseinek eme fennható elhatározása, szintén az új idők új megértésének ékező szülő jele.

Azoknak a mély, bizalmas, bensőséges és színi kapcsolatoknak egyikét hozza ez létre, mely fokozni és megerősíteni van hivatva a győztesen végbevitt haditettekben s a fájdalomtól meggyőzöttségtől megszentelt fegyverbarátságban nyilvánuló rokonszenvet s amely a jövő emlékeztetőjének átadta, a magyar történelmist e rokonszenves kötelek legszebb napjaira fogja figyelmeztetni mindenha. Indítványozom, határozza az igazgató-választmány, hogy midőn a feladat uralkodót alapító tagjai sorában az egész társulat nevében hódolattaljesen és lelkesedéssel közli, egyszersmind hasonló érzelmektől átjárva, fejezze ki előtte ezért a magyar történelemért, a magyar történelemben megnyilvánuló nemzeti ideálokat és az egész magyar közéletet tisztelő, fenkölt elhatározásáért érzett köznétét és háláját.

Az ülés az elnök javaslatát lelkes tapsok közepében egyhangulag magáévá tette.

— **(Kolozsmegyei rendkívüli közgyűlése.)** Kolozsvár vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt 11 órakor a vármegyei tanácsépületében Beshlen Ödön gróf főispán elnöklétében rendkívüli közgyűlést tartott. A törvényhatósági bizottság az állandó választmány határozata alapján kimondotta, hogy a negyedik felosztásból az Erdélyi Bank és Kolozsvári Államkassza utján összesen 500.000 koronát fizet.

— **(A miniszterelnök a királynál.)** Tiszta István gróf miniszterelnök a szakminiszterekkel gazdasági tanácskozások folytatása végett Budapestre érkezett. Előzőleg azonban délelőtt 11 órakor kihallgatáson jelent meg a királynál.

— **(Fiatalok barántságai.)** Még a múlt héten történt, hogy Salamon Márton Tégla-utca 13. szám alatti lakásáról ismeretlen személyek 13 darab barántságot loptak el. A lopás megállítása után folyamatba tett nyomozás eredményül járt, amennyiben megállapítást nyert, hogy a lopást egy jobbkára fiatalokból álló társaság követte el, akik közül csak Tárján Ferenc és Oltyán György nagykorúak. Az ellopott 13 darab barántság közül hat még életben volt, a többinek azonban már csak a bőrért értékelte le a rendőrség.

— **(Halálos végű verekezés.)** Tegnap megjelent, hogy Almászentmihály községben Krisztián János szurási seb következtében meg halt s hogy a gyilkosság részleteinek kiderítése miatt a kir. ügyészség a nyomozás megejtése céljából kiszállt a helyszínre. A vizsgálat — mint utólag értesülünk — megállapította, hogy a sérülése csak közvetve idézte elő. Az ügyintézés ugyanis verekezés közben egy ember megsebesült, de a szurás annyira jelentéktelen volt, hogy feljelentést sem tett ellene s hallgatás és fájdalomdíj fejében ötven koronában ki egyezett. A tisztátalan sebkezelés következtében azonban elmergésedett s jóval a verekezés után merevgöres következtében halt meg.

— **(Házának a barántság.)** Szabályozást írja elő, hogy a közutak tisztogatására szánt munkások csak a városi vághídon vágathatók le. A rendőrség kihágási ügyosztálya az utóbbi idő-

ben arról győződött meg, hogy a szabályrendeletet áthágják, amennyiben az izraelita hitközség metszője által levágott báránysok hátulsó részét, aminek elfogyasztását a Mózes törvényei szigorúan tiltják, házasság útján értékesítik. A rendőrség a házasság ellen minden esetben a kihágási eljárást bevezette s az elkobzott báránysok rendőrségi végrehajtó közbenjöttével a Széchenyi-téren eladatta.

— **(A behívott román tartalékosok leszerelése.)** Publikáltuk a bukaresti lapok azon hírére, hogy Romániában megkezdődött a több, mint egy év előtt fegyverbe hívott tartalékosok leszerelése. Amint most predeali tudósítónk jól informált helyről velünk közli, ez a hír, amelyet a bukaresti lapok azzal a kommentárral közöltek, hogy azt minden cáfolat ellenére is fenn tartják, ebben a formájában nem felel meg a valóságnak. Kétségtelen dolog azonban, hogy a román hadvezetőség elrendelte a nyári mezőgazdasági munkák idejére való általános és korlátlan szabadságát, a tartalékosok azonban teljes felszereléssel mennek haza és bármikor behívhatók. Mindenesetre már ez magában véve is élénk bizonyíték Románia erőteljesen őrzött semlegességére, mert hiszen egy országnak, amely területének abszolút terjedelmével belesik a háborús Európa hadizónájába, feltétlenül fegyverben kell állania érdekeinek esetleges megvédésére. Egy másik, bukaresti jelentés a következőket mondja: Május 14-én számos román tartalékosapattestet szabadságoltak. A szabadságolt tartalékosok helyett részben még eddig be nem hívott korosztályokat szólítottak fegyverbe.

— **(Háromezer korona Kiss Béla nyomra-vezetőjének.)** A pestvidéki törvényszék háromezer korona jutalmat tűzött ki annak, aki Kiss Bélát élve kézrekeríti, vagy a rendőri hatóságot olyan nyomra vezeti, amellyel Kiss élve kézre lehet keríteni.

— **(Panaszosból vádlott.)** Öprea János méneskari katoná feljelentésére a kolozsvári honvéd haditörvényszék tegnap lopás büntette miatt vont felelősségre bajtársát, Horvát Jenő méneskari katonát, aki ellen az volt a vád, hogy bajtársának eszmáját ellopta. A tárgyalás rendjén vádlott tagadta, hogy a eszmálopásban bármi része lett volna s azt állította, hogy a lopást csak kényszerítő körülmények miatt vállalta magára, állítólag azért, mert a feljelentő és egy másik bajtársa, akit a bíróság tanuképpen idézett meg, hogy beismerő vallomásra bírják, kegyetlenül összeverték. Vádlottnak az a védekezése a tárgyalás rendjén beigazolást nyert s ez alapon a bíróság a vád alól felmentette. Ellenben az önbíráskodó panaszos ellen a fegyelmi eljárás megindítását hozta a haditörvényszék javaslatba.

— **(Tegnap délután)** a Kis-u. elején, a Ferenc József-uton, vagy Wesselényi Miklós-utcában egy női aranyóra, aranyláncal elveszett. Becsületes megtaláló 10 K jutalomban részesül Kis-u. 6 szám alatt.

— **(Közigazgatási lehetetlenség.)** A rendőrség kihágási ügyosztálya tegnapi tűzte ki azoknak a kihágási ügyeknek a tárgyalását, amiket a rendőrség ipari ügyosztályának megkeresésére azok ellen vezetett be, akik bejelentett fémkészleteiket a fémátvételi bizottságnak a kitűzött határidőre nem szolgáltatották be. A tárgyalások rendjén kiderült, hogy a fémbeszolgáltatások határidejét május 5-ére megállapító felhívás április 30-án tettett közhírré s ezzel szemben pedig a kihágási eljárás megindítását célzó írtat jóval a beszolgáltatási határidő előtt, még április 28-án kelt. Ilyen körülmények között természetesen érdemlegesen a folyamatba tett ügyekben nem lehetett határozni.

— **(Nászéjszaka a síralomházban.)** Bernből jelentik: Az „Irish Times” május 3-iki számában a házassági hírek között a következőket közölte: Plunkett Joseph ma nőül vette Gifford Gracet. A házassági szertartás május 3-ikán éjjel tizenkét órakor folyt le a dublini Richmond-kápolnában, ahol az ir forradalom vezéreit fogvartartották. A fiatal házasságok hajnalig együtt hagyták, de a virradat végét vetett a tragikus nászéjszakának és Plunkett elhúrozta a vesztőhelyre. Május 4-iken reggel hét órakor főbe-

lőtték. Egynapos felesége egy kiváló dublini ügyvéd leánya, akinek sógorát, nővérének urát, Thomas Mac-Donaghot, férjével egy időben végezték ki. A megrázóan romantikus dráma egész Írországból mély fájdalmat és gyászt keltett.

— **(Megérkeztek)** a színes és fehér nyári női modellkalapok a Kolozsvári Központi Női Kalapdivatáruházba, Deák Ferenc-u. 12. szám, emelet. Bejárat Minorita-u. felől.

— **(Németország élelmezési „diktátora”)** Berliin jelentés szerint a Németországban megszervezendő közlelmezési államtitkári hivatal élére Waldow Vilmost fogják kinevezni diktátori hatalommal. A „Berliner Tageblatt” ehhez az alábbiakat írja: Waldow a háboru előtti évtizedben jelentékeny szerepet vitt a porosz politikai életben. Az ugynevezett haktistákhoz tartozott és a pozeni közigazgatás élén állva, kihívó harci politikát folytatott a lengyelek ellen. Ha tekintetbe vesszük, hogy ezekben az esztendőben mit ért el politikájával, akkor az a benyomásunk, hogy Waldow kérelhetetlen és ellenállhatatlan energiájú férfi. 1903 február 27-én történt, hogy Bülow, akkori birodalmi kancellár elmozdította állásából Bitter pozeni tartományi elnököt, mert tulengedékenynek találta a lengyelekkel szemben. Utóda Waldow lett és alig felesztendő uralma után változás történt a pozeni telepítő-bizottság elnökségében. Blomeyer vette át a telepítőmunkálatok irányítását és most ő és Waldow megértették egymást és szigorúan közös munkát végeztek. Waldownak az új közlelmezési hivatal élére való meghívása más szempontból is érdekes mellékizzel bír. Amikor arról volt szó, hogy a háboruban leszűrt tapasztalatok alapján helyesnek látszanék, ha a közlelmezést centralizálnák és azt egy erre a célra kinevezett államtitkárra bízák, a németországi konzervatív sajtó élénken tiltakozott ellene. Waldow extrém mód konzervatív politikus, úgy, hogy a kinevezésének az a látszata, mintha az ő személyével akarnák kibékíteni a nagy befolyással bíró agrárius és konzervatív politikai köröket. Egyébként pedig Waldow most hatvanéves, többször volt miniszterjelölt és még mindig nagy a munkabíró ereje.

— **(A kolozsvári nőtisztviselők mozgalma.)** A kolozsvári nőtisztviselők gazdasági és társadalmi céljaik megvalósítására egyesületbe igyekeznek tömörülni. A szervezkedés célját s a legközelebbi tennivalókat a Nőtisztviselők Országos Egyesülete elnöke, Gergely Janka f. hó 21-én, vasárnap d. u. 3 órakor a fa- és fémipari szakiskola XX. szám tantermében (I. emelet) fogja ismertetni, az értekezletre Kolozsvár minden nőtisztviselőjét és bárki érdeklődőt szívesen látnak.

— **(Teszársz Károly meghalt.)** A magyar szocialista-párt s a szakszervezeti mozgalom egyik értékes tagja dőlt ki a sorból: Teszársz Károly, a szocialista pártvezetőség tagja Pest-újhelyen a munkáskórházban, ahol napok óta súlyos betegen feküdt, 61 éves korában meghalt. Ennek a 61 évnek nagyrésze szorosan összenőtt a magyar munkásmozgalommal, amelynek főleg szakszervezeti részéből Teszársz Károly, az öreg vasöntő, több mint negyven esztendeje sohasem hiányzott. Fiatal korában Németországban dolgozott, ott ismerte meg a szocializmust s ez idegének minden szálát áthatotta. Magyarországon, amikor hazakerült, szaktársainak, a vasöntőknek szervezésével kezdte meg azt az agitativ munkát, amelyet haláláig egy pillanatra sem hagyott félbe.

— **Konfirmációi Emléklapokat vidékre is küld Gombos Ferenc papirkereskedés, Kolozsvár, Deák F.-u. 12. sz. Darabja 6 fillér.**

• **DENATURÁLT SZESZ** •
ÁRUSÍTÁS LITERENKÉNT 1 K 80 FILL.
• **KOSSUTH LAJOS-UTCA 1. SZ.** •

— **(Tárgyalás egy beteg ágvánál.)** A kolozsvári törvényszék előtt Grünfeld Májer keres-

kedő, egy régebbi kereskedelmi ügyletből kifolyólag Mandula Mózes ellen sommás pert tett folyamatba. A tárgyalás rendjén szükségessé vált az ügyletet közvetítő ügynök, Zuckermann Izsáknak tanuképen való kihallgatása is, miután azonban Zuckermann betegsége miatt a tárgyaláson, többszöri megidőzés dacára sem jelenhetett meg, Hatiegán Emil dr. törvényszéki bíró tegnap délután a felek és a feleket képviselő ügyvédek képviseletében megjelent a tanúnak Ferenc József-ut 1. szám alatti lakásán s azt az üzlet megkötésének részleteiről eskü alatt kihallgatta.

— Névjegyeket vidékre is leg-
rövidebb idő alatt készít a Gombos
F. Lyceum-könyvnyomda, Kolozsvár,
Deák Ferenc-utca 12. szám.

**VESZÉK LITERES ÉS FÉLLITERES
TISZTA ÜVEGEKET
MINDEN MENNYISÉGBEN. KIVÁNTA-
RA ÉRTE KÜLDÖK. MAGYAR-UTCA
— 43. SZ. TELEFON: 267. SZ. —**

Irodalom és művészet.

Heti műsor a Nemzeti Színházban:

Szombat d. u.: Jó éjt, Muki! (Rendkívüli délutáni előadás: félhelyárakkal.)

Szombat este: A derék Fridolin. (Operette-ujdonság, 2-odszor. Rendes helyárakkal. Bérlet 193. sz. A.)

Vasárnap d. u.: Orpheus az alvilágban. (Félhelyárakkal.)

Vasárnap este: A derék Fridolin. Operette-ujdonság, 3-adszor. Rendes helyárakkal. Bérletszűnet XLII. sz. B.)

Szinkör-mozgó.

Szombat: Amerika lánya VI. (Utolsó rész!)

Vasárnap: A bűnbánó Magdolna. (Szenzációs drámai ujdonság.)

Uránia-színház.

Szombat: A bűnbánó Magdolna. (Mélyen megható drámai ujdonság.)

Vasárnap: Harc a késhegyig. (Érdekfeszítő detektív-dráma.)

Egyetem-mozgó.

Szombat: Harc a késhegyig.

Vasárnap: Amerika lánya VI. (Utolsó rész!)

* A derék Fridolin. (A színház új operettje.)

A színház, miután a Mágas Miska nagy sikere hosszú időre elvette a könnyűbb fajsúlyu darabok kiválogatásának gondját, az utószezonra tartogatta „A derék Fridolin”-t, amelyet a színlap operettnek jelez, amely azonban inkább nevezhető zenés bohózatnak. Ebben a szerepében kitűnően meg is állja helyét Fridolin barátunk, akinek személye köré falrengetően komikus helyzetek, változatos színházi képtelenségek tornyosulnak. Egy csomó kacagtató helyzet-komikum, egész sereg hálás szerep, amelyet a színészek jókedvűen és a tapsra bebiztosítottan alakítanak: ez A derék Fridolin. Emellett néhány kedves zeneszám s a fordító, Harsányi Zsolt jóvoltából hangulatos és ötletes versek teszik teljessé a darab rokonszenves fogadtatását. A címszerepben Ujvári Lajos boszorkányos ügyességű groteszk táncával érte el a legnagyobb hatást, emellett azonban jóízű humora is kelőően érvényesült. A nők közül Sugár Jolán, Pap Katinka, Antal Erzsébet, Simon Marcsa és Laczkó Aranka egyformán kivették részüket a sikerből, valamint mulatságos figurákat formáltak szerepeikből Harsányi, Nagy Gyula, Ihász. Csinosan énekelt Réthely. A zenekart Stefanidesz József temperamentumosan vezette. Egészben véve, az új darab nem számíthat nagyobb színpadi karrierre nálunk, de a közönség szórakoztatásának célját hűen szolgálja.

* Betyár kendője — félhelyáras esti előadásban. Hétfőn bérleten kívül, félhelyáras esti előadás keretében kerül színpadra a régi népszin-

műnek egyik gyöngye, a „Betyár kendője.” A hétfői előadás jegyeit kivételesen már most meg lehet váltani.

* Derék Fridolin. Ma este másodszor adják (bérletfolyamban, rendes helyárakkal) a „Derék Fridolin”-t. Vasárnap este ismét bérletszűnetben kerül színpadra a kitűnő és mulatságos új operette.

* Orpheus az alvilágban — délután. Vasárnap délután az „Orpheus az alvilágban” c. klasszikus operette kerül színpadra félhelyárakkal, a főszerepekben Baranyay Jolánnal, Papp Katinával, Antal Erzsébet, Báthory Elzával, Tóth Sárival, Simon Marcsával, Nagy Gyulával, Farkas Sándorral, Domokossal, Ujvári Lajossal.

A cinkotai mozgófénykép nem látható! Janovics Jenő dr. igazgató néhány napig távol volt Kolozsvártól. Időközben egy budapesti film-kölcsönző vállalat ajánlatot tett ide, hogy a „Cinkotai bűntények”-ről készült mozgófényképet, mely Budapest mozgófényképszínházaiiban most a legnagyobb érdeklődés tárgya, szombatra és vasárnapra leszállíthatja. Ennek következtében a hét elején már megállapított, színlapon, újságokban és plakátokon előre hirdetett fix műsorhoz pótlásul hirdették szombatra és vasárnapra ezt az aktuális mozgóképet. Janovics dr. ma megérkezett s azonnal intézkedett, hogy ez az aktualitás sem a Szinkör-mozgóban, sem az Egyetem-mozgóban, sem az Urániában előadásra ne kerüljön. Ezt azért adja az igazgató-ság tudtára a közönségnek, nehogy azokat, akik ennek a kedvéért váltották volna meg jegyüket, csalódás érje. Mind a három mozgófényképszínházban csupán azok a képek fognak színpadra kerülni, amelyeket már a hét elején hirdettek.

Amerika lánya — utolsó. Ma, szombaton, lesz az oly szenzációs sikert aratott „Amerika lánya” utolsó és befejező része a Szinkör-mozgóban, vasárnap pedig az Egyetem-mozgóban utolsó látható.

Bűnbánó Magdolna. Az idei évad mélyen megható drámai ujdonsága, a „Bűnbánó Magdolna” szombaton az Uránia-színházban, vasárnap pedig a Szinkör-mozgóban fog bemutatásra kerülni.

Harc a késhegyig! Ma, szombaton, fogja az Egyetem-mozgó a „Harc a késhegyig!” c. érdekfeszítő detektív-drámát bemutatni.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZÁSZ ENDRE.

LAPTULAJDONOS:

GOMBOS FERENCZ „LYCEUM”-KÖNYVNYOMDA.

KIADÓ: GOPPOLT GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL TELEFON: 204.

Apolló Színház

Első kolozsvári mozgófénykép-vállalat

A vaskéz.

Detektív dráma 3 felvonásban.

Az erdők vadjai.

Dráma 2 felvonásban.

Duczi néni elefántja.

Humoros.

Cserkészek a hadseregben

Duczi bácsi üzletet csinál.

Humoros.

Helyárak: Páholyülés 70 fillér. Zárszék 50 fillér. Támlásszék 30 fillér. I-ső hely 20 fillér.

Kezdeté 5 órakor, a további előadásokra folytatolagos bemenet.

Szinkör-Mozgó.

Szombaton:

Amerika lánya VI.

Vasárnap:

A bűnbánó Magdolna

Uránia Színház

Szombaton:

A bűnbánó Magdolna

Vasárnap:

Harc a késhegyig.

Egyetem-Mozgó

Szombaton:

Harc a késhegyig.

Vasárnap:

Amerika lánya VI.

Előadások kezdete hétköznapokon:

5 órakor, 6¹/₂-kor, 8-kor és 9 órakor.

Előadások kezdete vasár- és ünnepnapokon:

2¹/₂-kor, 4-kor, 5¹/₂-kor, 7-kor, 8¹/₂-kor és 10 órakor.

gyermekruha eladásával
fölhagyok, mely oknál
fogva a cikket **saját**
árban bocsájtom a
tisztelt vevőközönség
rendelkezésre

Sipos Jenő

blous, pongyola, alj, női divat, gyermek-
ruha és kézimunka-kereskedése

Mátyás király-tér 17

Fatalpu szandálók

új rendszerű sarokkal és talpbetéttel

Kapható:

Kossuth Lajos-utca 36.

Valódi brünni szövetek

Tavaszi- és nyáriszezon 1916.

A meddig a készlet tart!
1 vég 3-10 m hosszú úri ruhára
(kabát, nadrág, mellény), szalonruhaszöveteket,
felöltőszöveteket, sportruhaszöveteket, selyem-
kamgarnszöveteket, egymind
nőikosztyűszöveteket
küld olcsó gyárára a hiteles és szolid jólismert
posztógyártelep

Siegel-Imhof, Brünnben

Minták ingyen és bérmentve.

A magányvevő előnyei a szöveteket egyenest a
gyárhelytől Siegel-Imhof cégtől rendelni
jelenleg jelentékenyebbek mint mindenkor.
A korai anyag bevásárlás következtében ma is
abban a helyzetben vagyunk, hogy vevőinknek az olcsó
és értékes szövetekből dús kiválasztást nyújtani.
Minden rendelésnek mintahat és gondos kivitelért
szavatolunk.

Plissirozást

gouvlirozást (gőzerőre) vidékre is,
kalap-formázásokat

rövid idő alatt
legújabb divat
szerint olcsón
vállal a

Kolozsvári Köz-
ponti Nőruha-
és Kalap-divat-
árúház

(Bejárat a Mi-
norita-u. felől)

Deák Ferenc-u.
12. sz., emelet.

Alapítva: 1885.
Egyszarvu gyógyszerár

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9. (Nagy tőzsde mellett).

Közkedvelt, a maga nemében felülmulhatatlan

Amó-crém

legideálisabb bőrápoló, szeplő, májfolt és más
arctisztatlanság ellen. Kétféle minőségben ké-
szül, külön szőkéknek és külön a barnáknak,
mert más természetű a szőkék és más a barnák
arcbőre. Ára 1 K 20 f. Amó-szappan hozzá 1 K 40 f.

Kapható: Gajda Pál gyógyszerésznél
Kolozsvárt, Mátyás király-tér 9. sz.

KOLOZSVÁR VÁROS ELEKTROMOS MŰVE

GANZ-FÉLE

VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNY-
TÁRS. ÜZENVEZETŐSÉGE

KOLOZSVÁR, SZÉCHENYI-TÉR 41.
(széky palota.) Telefon 403.

Elvállal elektromos világítási és erő-
átviteli berendezéseket. —

Izzólámpák, ivlámpa szónpálcák,
szereleési anyagok és kisebb mo-
torok állandóan raktáron. :

Költségvetéseket és felvili-
zosításokat díjtalanul ad. —

UJSÁG függetlenségi
napilapban

hirdetni legelőnyösebb

Megjelenik mindennap 10.000 példányban

GOMBOS FERENCZ K **KOLOZSVÁR**
~ LYCEUM-KÖNYVNYOMDA ~ DEÁK FERENCZ-U. 12

GYORSAN, PONTOSAN, IZLÉSESEN ÉS SZOLID ÁRBAN RÖVID
IDŐ ALATT KÉSZÜLNEK:

TELEFON: 204.

SZÁMLÁK, CIMKÁRTYÁK, BELEPTI
JEGYEK, ÁRJEGYZÉKEK, ÜZLETI
LEVÉLPAPIROK ÉS BORITÉKOK
DISZNYOMÁSSAL, TÁBLÁZATOK,
ÜZLETI LEVELEZŐLAPOK, SZÁL-
LITÁSI BÁRCÁK, FALRAGASZOK,
GYÁSZLAPOK, ESKÜVŐI ÉS BÁLI
MEGHÍVÓK, HAVI FOLYÓIRATOK,
MŰVEK KINYOMATÁSA, TOVÁBBÁ
MINDEN KÖNYVNYOMDAI MUN-
KÁKAT SZOLID ÁRBAN KÉSZIT

TELEFON: 204.

NÉVJEGYEK VIDÉKRE IS LEGRÖVIDEBB IDŐ ALATT KÉSZÜLNEK

UJSÁG

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Megrendelhető haretérre is bármely nap-
tól-napig havi 2.60 K előfizetési díjért.

Kiadóhivatal:

Kolozsvár, Deák F.-u. 12. — Telefon: 204.

Előfizetési ár helyben

házhoz kordva:

Egész évre	18.—
Fél évre	9.—
Negyed évre	4.50
Egy hóra	1.50
Egyes szám	—06

Előfizetési ár vidéken

postán küldve:

Egész évre	24.—
Fél évre	12.—
Negyed évre	6.—
Egy hóra	2.—
Egyes szám	—06